

De geboorte van een paraboolduin

Gaten in de zeereep bij Heemskerk

Wie ter hoogte van Heemskerk over het strand loopt ziet dat de zeereep hier tegenwoordig vol gaten zit. In de ooit keurig rechte zanddijk zijn grote windkuilen ontstaan. Sommige zijn zo groot dat je vanaf het strand zo de uitstui-ving in wandelt. Je bent hier getuige van de geboorte van een paraboolduin.

BAS ARENS

De nieuwe babyparabool in de zeereep bij Heemskerk, 2008.
Foto: PWN/Harm Botman

Het landschap van de Hollandse kustduinen wordt gedomineerd door grote duinen met een paraboolvorm. Deze paraboolduinen zijn ontstaan ergens tussen 1000 en 1800. In de loop der eeuwen wandelden ze langzaam landinwaarts. Het zijn grote, uitgerekte halve cirkels, die naar het noordoosten zijn gericht. Vaak sluiten de parabolen in rijen op elkaar aan. Net ten noorden van Wijk aan Zee ligt een stuk kust dat al sinds de verlenging van de pier bij IJmuiden in de jaren zestig afslaaf. Sinds de start van het dynamisch kustbeheer rond 1990 wordt de zeereep niet meer onderhouden en kan de natuur zijn gang gaan. Waren kustlijn en zeereep vroeger strak, rechtlijnig en vol geplant met helm, nu begint de kust op sommige plekken flink te rafelen. Door afslag ontstaan gaten waar de wind vat op krijgt. De gaten groeien uit tot stuifkuilen, stuifkuilen groeien verder tot valleien, net daaromheen het uitgestoven zand in de vorm van een paraboolduin. We noemen dit 'parabolise-ring'. De grootste stuifkuilen liggen ten noorden

en ten zuiden van de Zwarte weg, halverwege paal 47 en 48, bij paal 48 en bij paal 49. Op kaartjes (zie duinbehoud.nl) zijn de veranderingen in hoogte te zien. In 1997 is de zeereep nog strak en gesloten. In 2003 is een stuifkuil ontstaan. De opening wordt wijder en er stuift veel zand naar binnen. Aan de landzijde hoopt zand zich op in twee hoger wordende duinruggen. In 2014 is een valletje direct achter de zeereep helemaal dicht gestoven en bedekt door het nieuwe duin.

Op dit moment maakt het babyparabooltje nog deel uit van de zeereep. Op den duur wordt de afstand tussen strand en parabool zo groot dat deze een eigen leven gaat leiden. Als er niet te veel strandzand meer instuift zal de laagte aan de seekant van de parabool uitstuiwen tot het grondwater en ontstaat hier een vochtige duinvallei. Dat kan nog tientallen jaren duren. Bij het naar binnen wandelen wordt de parabool steeds groter.

Vanuit deze gaten in de zeereep kan stuifzand ver landinwaarts stuiven, met zware stormen tot wel meer dan een kilometer. Dit zorgt voor heel fijne overstuiving waar de soortenrijke duingraslanden baat bij hebben. Het kalkhoudend zand gaat verzuring tegen en houdt de bodem 'jong'. Natuurbeheerders zijn dan ook blij met dit soort grote verstuiwingen, die we gelukkig op op steeds meer plaatsen langs de kust zien.

BAS ARENS IS ZELFSTANDIG DUINONDERZOEKER